

**Obnova národnej kultúrnej pamiatky –
Židovská škola Levice, Holubyho 1, 934 01 Levice**
Sprievodná správa

Objednávateľ: Mestské kultúrne stredisko Levice

Realizačná projektová dokumentácia ku galérii a expozícii a architektonickej štúdie kaviarne

Stupeň: Projektová dokumentácia k expozícií a galérii

12 2023

PRISCA s.r.o.
Kapitulská 3
811 01 Bratislava 1
IČO: 35 802 980, DIČ: 2021672831

1. Základné údaje

Názov stavby:	Obnova národnej kultúrnej pamiatky – Židovská škola Levice
Objednávateľ:	Mestské kultúrne stredisko Levice
Sídlo:	A. Sládkoviča 2, 934 01 Levice
Osoba oprávnená na rokovanie:	Mgr. Mária Mészárošová
Miesto stavby:	Holubyho 1, 934 01 Levice
Názov dokumentácie:	Vypracovanie realizačnej projektovej dokumentácie ku galérii a expozícii a architektonickej štúdie kaviarne
Stupeň:	Projektová dokumentácia k expozícií a galérií spĺňajúca minimálne technické parametre a výzvy
Riešené logické celky:	Logický celok č. 1 Kaviareň Logický celok č. 2 Expozícia a galéria
Riešené miestnosti:	Prízemie 1.10, 1.13 Poschodie 2.03, 2.07, 2.08, 2.09
Zhotoviteľ:	PRISCA s. r. o.
Sídlo:	Kapitulská 3, 811 01 Bratislava
Osoba oprávnená na rokovanie:	Ing. arch. V. Šimkovič
Autori:	Vladimír Šimkovič, Mária Žitňanský, Samuel Andrejčák, Jakub Čerešník, Lukáš Bím,
Dátum:	2023 12

2. Podkladové materiály

1. Projektová dokumentácia OBNOVA NÁRODNEJ KULTÚRNEJ PAMIATKY ŽIDOVSKÁ ŠKOLA – LEVICE, PROART Sládkovičova 2, 934 01 Levice, autor Ing. Zsolt Papp, autorizovaný architekt, DRS 2023 03, profesie architektúra, zdravotníctva, elektroinštalácia, požiarne ochrana, požiarne signalizácia
2. Obhliadka dokončovanej stavby 24.08.2023 Levice
3. Priebežné konzultácie s investorom. Pretože vlastná expozícia sa ešte bude upresňovať, predkladaná štúdia je štúdiou interiéru bez riešenia konkrétnej výstavy, exponátov a ich grafického prevedenia. Poskytuje však možnosti pre rôznorodé konkrétne expozície.
4. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach, vyjadrenie k zriadeniu kaviarne č. RÚVZLV/1330 OHVBPVKV/1224/8538/2023 zo dňa 22.08.2023

3. Základný prístup k riešeniu

Základným prístupom k riešeniu je snaha o nadviazanie predpokladaného stavu pôvodného školského interiéru s novým využitím. Predpokladom je, že v pôvodnom interiéri učebni bolo okrem omietok stien použité drevo hlavne vo vybavení miestností – lavíc, skríň, stolov a stoličiek. Preto sa navrhuje v učebniach koexistencia svetlého dreva ako hlavného viditeľného materiálu so stenami ako priestorovým pozadím, čo je umocnené aj použitím parkiet v týchto priestoroch.

V komunikačných priestoroch chodieb prevláda omietka a na podlahe terazzo, čím vzniká priestorový rozdiel medzi „učebňami“ a „chodbami“. Súčasne sa vytvára umiernenější výraz interiéru, prilievajúci k pôvodnej abstraktnej sakrálnej funkcii. Farebne sa predpokladajú tri základné tóny: lomená biela farba pôvodných okenných a dverných výplní, biela a čierna ako materiál stien, tmavé drevo ako materiál vodorovných častí (napr. stoly) – podľa farby vnútornej strany vchodových dverí. Predpokladá sa zdržanlivý - abstraktný minimalistický prístup k riešeniu, prilievajúci k pôvodnej nábožensky orientovanej funkcii s náznakom pôsobenia pôvodných historických školských interiérov.

Účelom štúdie je prezentovať celkové pôsobenie riešených priestorov a doriešiť všetky problémy tak, aby na jeho základe bolo možné pristúpiť k spracovaniu technickej dokumentácie už bez dodatočných zmien.

Pokiaľ by bolo možné dohľadať pôvodné fotografie týchto historických školských priestorov, bolo by vhodné ich zaradiť medzi vystavované exponáty.

Návrh priestorovo vychádza z pôsobenia tradičných škôl z toho obdobia – ako je prehustenosť priestoru hlavne lavicami, náhodné a husté rozmiestnenie grafík (napr. máp) na stenách, jasné materiálové odlíšenie medzi učebňami a chodbami a pod.

Návrh interiéru nerieši konkrétnu výstavu, ale vytvára priestorové predpoklady pre rôznorodé budúce expozície.

Ukážky tradičných školských interiérov približne z 20. – 30. rokov 20. storočia.

4. Popis riešených miestností

1.10 Kinosála „Žijeme tu spolu“

Popis

Návštevník prichádza do multifunkčnej miestnosti určenej prioritne pre účely premietania audiovizuálnych diel. Počas prehliadok expozície tu bude premietaný film vytvorený na tému expozície. V prípade špeciálnych podujatí, prezentácií a prednášok môže prevádzkovateľ využiť kinosálu aj na tieto účely a vďaka pripravenej technológii bude môcť spustiť ľubovoľný obsah.

Audiovizuálne dielo „Žijeme tu spolu“ bude vytvorené podľa scenára, ktorý vyzdvihne tému etnického zloženia obyvateľstva v minulosti, spolunažívania rôznych národností a ľudí rôzneho vierovyznania. Príbeh bude vychádzať zo skutočných udalostí a spomienok lokálnych ľudí. Dôraz sa bude klásť na emóciu a silu koreňov dejín spojených s ľuďmi, ktorý tu zanechali svoju stopu. Časť obrazového materiálu odporúča investor čerpať z filmových archívov. Väčšina filmu by mala pozostávať z nového natočeného materiálu podľa budúceho scenára. Filmom bude návštevníka sprevádzať hlasový komentár.

Technologické prevedenie: veľkoplošná projekcia s ozvučením

Obsah: AV dielo s pracovným názvom „Žijeme tu spolu“

Zvuk: stereo audio systém

Interiérové riešenie

Priestor bývalej učebne sa predpokladá využiť ako vstupný s podaním rôznych základných informácií o expozícii ako aj o pôvodnej škole. Je chápaný ako abstrakcia zariadenia pôvodnej triedy – s náznakom katedry ako stola pre prednášajúceho, lavíc ako stoličiek, tabule ako premietacej plochy, skriň ako knižnice pre súčasné materiály. Navrhuje sa s dvojitém využitím – základne ako veľkorozmerová nástenná premietacia plocha a doplnkovo (v čase mimo premietania) ako študovňa informačných a propagačných materiálov. Premietacia plocha má na začiatku výkladu proporcie pôvodnej tabule, ale bude sa môcť aj dynamicky meniť na iné premietané formáty. Vo dne je priestor silno preslnený, takže sa navrhuje tienenie okien – aj ako fólia na skle, potom posuvný tmavý záves. Biele dvere a zárubne do susedných priestorov ako aj stropné guľové svietidlá sa ponechávajú bez zmeny.

1.13 Kaviareň

Interiérové riešenie

Nový priestor vytvorený namiesto pôvodného dvora. Je zložitý sústredením všetkých prechodov objektom ako aj vstupom do hlavných hygienických a technických priestorov. Je potrebné ho napriek tomu zjednotiť a dať mu jednotnejší charakter, čo sa dosahuje použitím dreva ako obkladového materiálu stien a závesov ako mobilného prostriedku na zakrytie rôznorodých častí interiéru vrátane dverí. Základné ladenie priestoru je pomerne abstraktné s použitím aj tmavých farieb, nie je ladené primárne ako komerčný priestor, vzhľadom na celkovú dôstojnú atmosféru pôvodného sakrálneho objektu.

Priestor sa prevádzkovo delí na tri časti:

- Časť prevádzky kaviarne s technickým zázemím a obsluhou, ktorá je riešená ako ostrov s pozadím.
- Časť sedenia s ukončením lavicou a dekoračnou stenou

Požadovaná technológia kaviarne

Zabezpečovať sa bude predaj alko, nealko nápojov, kávy, čaju, baleného cukrovinkového tovaru a mrazených cukrárskych výrobkov v minimálnej miere. Uvažuje sa s možnosťou zmeny rozmiestnenia stolov na vytvorenie jednej veľkej plochy pre catering.

Na základe vydaného stanoviska hygienického orgánu z 22.08.2023 je potrebné splniť nasledovné požiadavky:

- zabezpečiť priamu nadväznosť skladových priestorov na zápultie barového pultu,
- zabezpečiť v zápultí barového pultu drez na umývanie stolového riadu, drez na umývanie náradia a umývadlo na ruky s prívodom tečúcej teplej a studenej vody,
- zabezpečiť mraziace zariadenie a chladiacu vitrínu na skladovanie a vystavovanie cukrárskych výrobkov,
- zabezpečiť vyčlenenú pracovnú plochu na manipuláciu s cukrárskymi výrobkami,

Zariadenie:

Servisný pult, Kávovar, Mlynček na kávu, Chladiace zariadenie, skrinka, Podpultová chladnička na nápoje, Výrobník ladu, Drezy, pracovné stoly, Umývačka na biely riad, Nástenné skrinky, police, Nádoby na riad

Zmeny oproti projektu PROART 2023

Zmena v súčasnosti osadeného kazetového podhľadu - pravdepodobne ponechanie nosného rastra s uchytením svietidiel, ale vypustenie kaziet. Ponechanie vzduchotechnických rozvodov ale zafarbenie sa mení na čiernu vrátane nových betónových konštrukcií stropu.

Úprava technických rozvodov zdravotníckej a elektriny pre kuchynskú technológiu kaviarne.

2.03 Chodba – „Časová os dejín Levíc“ – dejiny mesta a regiónu na časovej osi

Popis

Úvodom do expozície bude téma dejín mesta Levice a samotného regiónu, ktorého je súčasťou. Mapovať bude históriu od prvej písomnej zmienky až po súčasnosť na časovej osi umiestnenej v priestoroch chodby na 1NP a schodiska ústiaceho do priestorov 2NP. Na časovej osi budú prezentované faktické kľúčové informácie a udalosti, ktoré výrazne ovplyvnili vývoj a dejiny mesta v textovej forme v kombinácii s na mieru vytvorenými ilustráciami, grafikami, prípadne archívnymi obrazovými materiálmi.

Návrh obsahu a tematického zamerania:

- Chronológia levických dejín
- Zoznam starostov a primátorov
- Sčítanie obyvateľov mesta Levice podľa národností a konfesíí
- Cirkvi v meste s osobitným zameraním na židovské náboženstvo
- Školstvo s osobitným zameraním na židovskú školu

Na dokumentáciu je dostatok hlavne fotografického a dokumentárneho materiálu v archíve aj v publikáciách. Môžeme využiť historické pohľady na mesto – veduty.

Technologické prevedenie: tlačaná grafika na ploche (atyp)

Obsah: faktografické informácie a obrazové výjavy na tlačenej grafike

Interiérové riešenie

Ako chodbový – komunikačný priestor (pravdepodobne bývalá šatňa) s pôvodnou terazzovou podlahou sa rieši odlišne od tried ako v podstate biely priestor.

V chodbe sú sústredené hlavné technické zariadenia požiarnej ochrany - radiátor, 2x práškový hasiaci prístroj, požiarne hydranty. Navrhujú sa ich mierny posun tak, aby sa všetky (okrem radiátora) zmestili do spodného pásu vnútornej steny (medzi dvere do „učební“) výšky 120 cm, kde by sa prekryli bielou drevenou skrinkovou konštrukciou s otvárateľnými dvierkami s označením požiarnej ochrany. Radiátor bude spojený s chodbou vetracími mriežkami v jeho spodnej a hornej časti. Nad nimi je možné riešiť vodorovnú drážku ako časovú os zobrazovaného vývoja s uvedením základných dejinných udalostí. Na strope sa ponechávajú guľové svietidlá.

Zmeny oproti projektu PROART 2023

Zmena v usporiadaní zariadení požiarnej ochrany – popísané vyššie. Elektroinštalácia pre napojenie navrhovaných technológií.

2.07 Osobnosti „Ikony a osobnosti Levíc a spomienky“

Popis:

Stála expozícia venovaná významným osobnostiam, známym rodákovi a ikonám mesta Levice a ich spomienkam na životné príbehy späté s mestom a okolím. Cieľom tejto časti expozície je priniesť autenticitu v podaní skutočných príbehov významných osobností a skutočných udalostí.

V tejto časti expozície navrhujeme využitie zariadenia pre virtuálnu realitu s prezentáciou na mieru vytvoreného digitálneho obsahu na tému expozície. Okrem virtuálnej reality navrhujeme podporiť autenticnosť prostredníctvom audio nahrávok príbehov jednotlivých osobností, ktoré budú prehrávané na obrazovke a zvuk bude spustený v slúchadlách.

Technologické prevedenie: okuliare na virtuálnu realitu, dotyková obrazovka, slúchadlá

Obsah: AV dielo vo formáte 360 vytvorené na mieru k téme expozície, AV diela s príbehmi prežívších

Zvuk: slúchadlá

Interiérové riešenie

Miestnosť má podlahu marmoleum príbuzné terazzu na chodba a bola pôvodne pravdepodobne dielňou alebo hygienickým zariadením. Preto sa charakterom spája s chodbou a je jednoducho riešená v bielej farbe.

Malá zadná miestnosť riešená ako multimediálna so samostatným sedením pre 4 návštevníkov. Sedenia sú riešené ako súvislá plocha s obrazovkami a okuliarmi na virtuálnu realitu a slúchadlami na stene. Podlaha sa vzhľadom na poškodené terazzo uvažuje ako marmoleum – pôvodný priestor bol len doplnkový. Tienenie svetlými závesmi.

Zmeny oproti projektu PROART 2023

Zmena v zjednodušení počtu stropných svietidiel a doplnení elektroinštalácie pre zobrazovacie prístroje. Veľký hub slaboprádu nad vstupnými dverami bez zmeny.

2.08 Stála expozícia histórie „Život pred vojnou a život po vojne“

Stála expozícia venovaná spomienkam, faktom a informáciám mapujúcim bežný život v Leviciach v dobe pred, počas a po II. svetovej vojne. Expozícia bude poukazovať hlavne na pestrosť obyvateľstva, národnostné menšiny a rôznorodosť vierovyznaní v mestskom prostredí a bezprostrednom okolí mesta Levice. Hlavnou myšlienkou a posolstvom tejto časti expozície bude „tolerancia“. Cieľom tejto časti expozície je rozvoj kritického myslenia podložený skutočnými faktami a overenými informáciami a učiť návštevníkov vnímať rozmanitosť navôkol, prijímať ju a nevytvárať si predsudky. Ako súčasť expozície navrhujeme vytvoriť aspoň jednu aktivitu zameranú práve na podporu kritického myslenia.

Expozícia bude vybavená na mieru vyrobeným nábytkom, technologickými IKT riešeniami, výstavným fundusom a k nemu prispôsobeným osvetlením podľa architektonicko-výtvarného návrhu. Pri návrhu bude zohľadnená požiadavka zachovania pôvodných výklenkov „vitřín“. Pri tvorbe výtvarného riešenia sa navrhuje pracovať s faktom, že v minulosti sa v Leviciach hovorilo slovensky, maďarsky, česky, rómsky aj hebrejsky a ľudia si miešaním rôznych slovíčok pretvárali a vytvárali slovné skomoleniny. Niektoré vybrané zaužívané typické slová by sa mohli prejaviť v typografickom a grafickom vyjadrení v priestore expozície.

V expozícii navrhujeme použitie interaktívnych technických zariadení v podobe informačných dotykových obrazoviek s aplikáciou, kde sa môže prezentovať na mieru upravený digitalizovaný historický obrazový materiál (archívne fotografie a video záznamy z obdobia prvej polovice 20. storočia).

Technologické prevedenie: dotyková obrazovka
Obsah: aplikácia vytvorená na mieru téme expozície

Návrh obsahu a tematického zamerania:

Tematické zaradenie do doby pred, počas a po II. svetovej vojne a zloženie obyvateľstva – národnostné menšiny a ich zdokumentovaný život v Leviciach.

Národnosti žijúce v tej dobe v Leviciach: Slováci, Maďari, Česi, Rómovia, Židia.

Pôvodný a stáli obyvatelia, menšiny – všeobecný prehľad príchodu na územie Slovenska a príchod do mesta Levice, za akých podmienok tu žili (práca, vzdelanie, kultúra), ako menšiny ovplyvnila vojna a zákony zavedené počas II. svetovej vojny a po nej.

Interiérové riešenie

Pôvodná učebňa s drevenými parketami. Asociácia na pôvodnú triedu je prevedená nahustením vodorovných expozičných drevených vitrín v strede miestnosti. Vo vodorovnej časti vitrín je možné osadiť menšie dotykové obrazovky ako náhradu kioskov. Je ponechaný tichý pôvodný pravouhlý tvar miestnosti bez obkladov stien s uvažovaním osadenia väčších grafických materiálov na stenách skoro náhodným spôsobom ako to bolo v pôvodnej triede. Neuvažuje sa s kioskom pre jeho konflikt s guľovými stropnými svetidlami. Zadná nika sa predpokladá pre vytvorenie horizontálnej televízorovej steny. Priestor dopĺňa tienenie okien – fólie na skle a závesy, aby nedochádzalo k degradácii vystavovaných exponátov.

Zmeny oproti projektu PROART 2023

Doplnenie elektroinštalácie pre zobrazovacie prístroje.

2.09 Galéria

Popis

Priestor určený pre výstavné účely. Galéria bude prezentačným priestorom stálych aj príležitostných výtvarných prípadne fotografických diel. Priestor galérie by mal byť vybavený variabilným galerijným osvetlením a variabilným závesným systémom, prípadne modulárnym výstavným fundusom. Do priestoru galérie navrhujeme umiestniť aj LCD obrazovku s prehrávačom, kde sa bude môcť spustiť a prezentovať aj digitálny obsah vystavovateľa, digitalizované výtvarné diela, audiovizuálne dielo alebo informácie o aktuálnej výstave.

Technologické prevedenie: LCD obrazovka, prehrávač

Obsah: variabilný digitalizovaný obsah

Zvuk: stereo reproduktory

Interiérové riešenie

Jej hlavnou funkciou sú meniteľné výstavy, ktoré môžu byť veľmi rôznorodé – od profesionálnych expozícií výtvarného umenia cez amatérske prezentácie až po laické až školské výstavy. Preto sa priestor navrhuje ako prázdny a biely - bez akýchkoľvek obmedzujúcich prvkov – farebných alebo

tvarových. Ponecháva sa mu základný obdĺžnikový tvar ohraničený bielymi stenami. Pre vystavovanie sa uvažujú stropné vodiace lišty, na ktoré je možné lankami uchytiť hlavne plošné artefakty. Pre zvýšenie atraktivity priestoru sa navrhujú posuvné závesy, ktoré je takisto možné použiť ako súčasť výstavy a sú súčasne aj tieniacim prvkom okien. V nike strednej steny je umiestnený prezentačný dotykový obrazovkový pás s rôznymi zobrazovacími efektami. V strede miestnosti sú umiestnené biele výstavné hranoly, pripomínajúce historické lavice, na ktoré je možné osadiť priestorové exponáty a ktoré je možné ľubovoľne premiestňovať podľa požiadaviek vystavovaných exponátov, prípadne na nich sedieť. Stropné guľové svietidlá bez zmeny.

Zmeny oproti projektu PROART 2023

Doplnenie elektroinštalácie pre zobrazovacie prístroje.

5. Technické riešenie návrhu

Podrobné technické riešenie jednotlivých častí je v priloženej výkresovej a tabuľkovej prílohe.

Za autorov

PRISCA s.r.o.
Kapitulska 6
811 01 Bratislava 1
IČO: 35 692 980, DIČ: 2021872831

Ing. Arch. Vladimír ŠIMKOVIČ
Bratislava
1847AA

Ing. Arch. V. Šimkovič

2023 12